

Problemàtica estrictament lingüística?

No cal dir que després de la Declaració Universal dels Drets de l'Home i de l'encíclica «Pau a la Terra», els homes conscients dels problemes plantejats per la presència d'unes minories ètniques respiren una mica més tranquils pensant en l'ajut que representa sentir-se emparats pels principis i les manifestacions d'organismes tan populars i respectats, però sens dubte dignes encara de més popularitat i respecte, com l'O. N. U. i l'Església Catòlica, dins el nostre món cofoi i enfarfegat. I, a corre-cuita, i a despit de tot allò que intentava d'actuar de fre, i que continua intentant-ho (com tantes vegades s'ha vist en el curs de la història) hom s'ha posat de nou a bastir «l'ensorrat porxo dels nostres somnis ardents». I, per aquesta voluntat i aquest esforç col·lectius, han estat conservats uns dels trets diferencials que més ens particularitzen: la llengua i la cultura, uns fets autèntics i intrínsecs.

Però això no és tot en la història d'un poble. Hi ha altres aspectes tant o més transcendents com, per exemple, els que qualifiquem de socials. Heus ací uns problemes que, fruit de l'evolució dels temps, cal plantejar-se i resoldre; no fos cas que, si no se solucionaven, fermentessin com un cos putrefacte.

Si donem un cop d'ull als documents citats, veurem com els articles i esquemes que hi orienten les funcions socials de les comunitats n'ocupen gairebé la totalitat. Amb què se'ns demostra la importància que els és atribuïda.

Per tant, tota persona que declari que estima un país, no podrà fer-ho íntegrament, al meu entendre, si només tracta de resoldre una part de la seva, diguem-ne, problemàtica, tant si es concreta en la llengua o en qualsevol altre punt fraccionari. Avui que encara «qualifiquem» de cristiana la nostra societat, serà interessant de recordar una al·locució de Pius XII als treballadors italians, feta l'any 1943: «Desventurat aquell qui oblida que una veritable societat nacional exigeix la justícia social, això és: una veritable i convenient participació de tots en els béns del país. Altrament, i vosaltres ho enteneu prou bé, la nació acabaria per ésser una ficció sentimental, una vaga excusa que serviria de subterfugi a certs estaments per a desentendre's dels sacrificis indispensables per a la institució de l'equilibri i la tranquil·litat pública». Es clar que això ja ve condicionat per l'enfocament social que cadascú

dóna a la seva vida, però l'assumpte no és pas d'enfocament, sinó de justícia. I ara hem pronunciat una paraula sobre la qual serà difícil d'entendre'ns. Socialment parlant, quin és el concepte de justícia que tenim a la nostra societat? ¿Mesurem la societat segons el nivell de vida que té? ¿Existeix per a tothom una forma de vida que es pugui encasellar dins una ètica? ¿L'emancipació col·lectiva, tant de l'home com de la dona, és una fita en els nostres projectes humans? ¿Considerem just que en les nostres operacions comercials siguin la plus vàlua i el profit individual l'eix a l'entorn del qual gira tot l'aparell productiu? ¿En nom de qui, o de què, podem oblidar una realitat cívica de tanta magnitud com és la immigració?

Podríem continuar el qüestionari, però no ens mou el propòsit d'exhaurir el tema, sinó de concretar-lo. I si bé és cert que algunes d'aquestes qüestions ens són una mica alienes perquè no participem degudament en la marxa de la nostra societat i que en un país i temps concrets com els nostres els traumes són de difícil terapèutica, això, pel que em sembla, no crec que pugui arribar a ésser una justificació. Seria bo, en tot cas, que qui estigui net de culpa tiri la primera pedra. Però almenys que no es pugui dir que no hem llençat la primera, i potser també la darrera, paraula.

Els qui contestem negativament les preguntes esmentades, seria profitós que ens preguntéssim de nou si avui, malgrat tot el que sabem, i malgrat tot allò altre que tenim dificultat per a saber amb exactitud, si malgrat les limitacions de diversos tipus que ens condicionen, es pot ésser català, així, sense sufix, advocant per una Catalunya lingüísticament justa i alhora, i per çamunt de tot, socialment justa.

Cal primmirar molt, doncs, per saber quins són els camins que se'ns ofereixen per conduir sense marrada a l'íntegra realització d'allò a què entenem que caldria aspirar: una terra que en els dos camps a què ens hem referit assolís l'equilibri que emana de la justícia.

El passat ens és d'un gran valor i si ens hi encarem per examinar-lo amb serenitat i amb un esperit equànim, ens pot alligonar en gran manera; el present l'estem trepitjant i depèn poc o molt de cadascú de nosaltres; el futur ens jutjarà.

RAMON FERRÉ I FERRÉ